

EVROPSKÁ UNIE
Evropské strukturální a investiční fondy
Operační program Výzkum, vývoj a vzdělávání

MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

Evaluace individuálních systémových projektů podpořených z PO 3 OP VVV-II“ Část III: Evaluační okruh D – Evaluace projektu KSH

1. Průběžná zpráva

Datum: 18. 5. 2019

Evaluation Advisory
Central Europe

Zpracovatel:

Evaluation Advisory CE s.r.o.
Křižíkova 70b, 612 00 Brno IČ:
25342282

Zadavatel:

Česká republika - Ministerstvo školství, mládeže
a tělovýchovy
Karmelitská 529/5
Praha 1 118 12, IČ: 00022985

Obsah

1	Manažerské shrnutí.....	6
1	Úvod a kontext zprávy.....	8
1.1	Účel zprávy	8
1.2	Cíle a zaměření projektu KSH	8
2	Shrnutí postupu realizace a postupu na další období.....	9
2.1	Zaměření evaluačních aktivit.....	9
2.2	Terénní šetření	9
2.3	Shrnutí postupu na další období	11
3	Zjištění a odpovědi na evaluační otázky.....	12
	Vyhodnocení EO D.1: Do jaké míry probíhá řízení a realizace projektu KSH v souladu s projektovou žádostí?.....	13
	Vyhodnocení EO D.4: Do jaké míry považují stěžejní aktéři počátečního vzdělávání výstup (nebo jeho dílčí části) projektu v KA4 „Komplexní metodika k monitorování a vyhodnocování spravedlivosti vzdělávacího systému a škol v ČR“ za využitelný a proč?	29
	Vyhodnocení EO D.7: Jaké byly nezamýšlené dopady projektu KSH?	33
4	Závěry a doporučení.....	34
4.1	Hlavní závěry a zjištění	34
4.2	Doporučení ve vazbě na závěry.....	36
5	Zhodnocení zapracování doporučení z předchozí zprávy	37
6	Seznam použitých zdrojů a literatury.....	38
7	Přílohy.....	39

SEZNAM ZKRATEK

APIV	Akční plán inkluzivního vzdělávání
ASZ	Agentura sociálního začleňování
ČŠI	Česká školní inspekce
ČÚZK	Český úřad zeměměřický a katastrální
CAWI	Metoda sběru dat – dotazování prostřednictvím elektronického dotazníku (Computer Assisted Web Interviewing)
CATI	Metoda terénního šetření – telefonický rozhovor
EO	Evaluační okruh
ESF	Evropský sociální fond
IDI	Individuální hloubkový rozhovor
IKV-ASZ	Projekt Inkluzivní a kvalitní vzdělávání v územích se sociálně vyloučenými lokalitami
InspIS SET	Inspekční systém elektronického testování (informační systém ČŠI)
IPs	Individuální projekt systémový OP VVV
KA	Klíčová aktivita projektu (KA1 až KA8)
KAP	Krajský akční plán
KK	Klíčové kompetence
KSH	Projekt Komplexní systém hodnocení
MAP	Místní akční plán
MAS	Místní akční skupina
MPSV	Ministerstvo práce a sociálních věcí
MSC2014+	Monitorovací systém čerpání fondů Evropské unie
MŠ	Mateřská školy
MŠMT	Ministerstvo školství mládeže a tělovýchovy
NIQES	Projekt Národní systém inspekčního hodnocení vzdělávací soustavy v České republice
OP VVV	Operační program Výzkum vývoj a vzdělávání
P-KAP	Projekt Podpora krajského akčního plánování
PIP	Příklady inspirativní praxe
PO	Prioritní osa
PPUČ	Projekt Podpora práce učitelů
PZ	Průběžná zpráva/zprávy v roce 2019 (2x), 2020, 2021
RIP	Regionální informační panely
ŘO	Řídící orgán
SRP	Projekt Strategické řízení a plánování ve školách a v územích
VŘ	Výběrové řízení
ZD	Zadávací dokumentace
ZoR	Zpráva o realizaci

ZŠ Základní škola
ZZ Závěrečná zpráva

Seznam tabulek

Tabulka 1: Přehled plnění indikátorů projektu KSH	15
Tabulka 1: Přehled rizik pro naplnění cílů KA projektu KSH	18

Seznam grafů

Graf 1: Hodnocení obsahové struktury seminářů Využití didaktického potenciálu uvolněných testových úloh z mezinárodního šetření ze strany účastníků (% respondentů)	23
Graf 2: Vyhodnocení využití získaných poznatků ze školení v mobilních centrech, která proběhla na podzim roku 2017 (školení TIMSS 2015) (% respondentů)	23

1 Manažerské shrnutí

Evaluace systémových a koncepčních projektů z výzev PO 3 OP VVV II, Část III: Evaluační okruh D – Evaluace projektu KSH je dlouhodobou evaluací, která se zaměřuje na vyhodnocení postupu realizace a následných přínosů projektu Komplexní systém hodnocení (KSH). Projekt KSH je realizován Českou školní inspekcí (ČŠI) a zaměření lze stručně shrnout do následujících aktivit:

- Realizace mezinárodních šetření (PISA, TIMSS, PIRLS, TALIS) a následné šíření informací (tvorba zpráv) o výstupech těchto šetření, včetně školení pedagogů ohledně možností využití úloh z těchto šetření pro svou pedagogickou činnost,
- Tvorba metodiky pro detailnější sledování vybraných kritérií kvalitní školy pro ČŠI a školy, včetně tvorby Příkladů inspirativní praxe (PIP) k vybraným kritériím,
- Tvorba a pilotní ověření nástrojů pro hodnocení klíčových kompetencí (KK), včetně tvorby elektronického modulu na zadávání výsledků, Tvorba a pilotní ověření uceleného systému indikátorů spravedlivosti na úrovni školy a tvorba mapy sociálně-ekonomických a dalších podmínek pro MŠ a ZŠ,
- Realizace analýz komplexních datových souborů vytvořených propojením více informací z více datových zdrojů. Nově budou vytvořeny datové soubory na základě výstupů z ostatních klíčových aktivit projektu doplněné o další dostupná data.

Tato evaluace bude realizována v celém průběhu realizace projektu s plánovanými čtyřmi Průběžnými zprávami (2x v roce 2019 a v roce 2020 a 2021) a Závěrečnou zprávou (v únoru roku 2022). V rámci 1. Průběžné zprávy (PZ) se evaluace zaměřila na vyhodnocení následujících evaluačních otázek:

- EO D.1 Do jaké míry probíhá řízení a realizace projektu KSH v souladu s žádostí¹ o podporu?
- EO D.4 Do jaké míry považují stěžejní aktéři počátečního vzdělávání výstup (nebo jeho dílčí části) projektu v KA4 „Komplexní metodika k monitorování a vyhodnocování spravedlivosti vzdělávacího systému a škol v ČR“ za využitelný a proč?
- EO D.7 Jaké byly nezamýšlené dopady projektu KSH?

Hodnocení bylo založeno zejména na analýze informací a údajů uváděných ve čtvrtletních Zprávách o realizaci projektu KSH (poslední 8. zpráva zahrnovala stav k lednu 2019) a dalších informací v informačním systému (zejména plnění indikátorů). Získané informace ve zprávách byly dále ověřeny a doplněny v rámci hloubkových rozhovorů se zástupci realizátora ČŠI (hlavní projektová manažerka, zástupce vedení ČŠI, manažer KA4, KA6 a KA8, regionální konzultanti a členové interní oponentní skupiny, pracovníci ČŠI a zástupci akademické sféry a NNO zapojení do realizace aktivit) a zástupce MŠMT.

Na základě dostupných informací a zjištění z terénních šetření (hloubkových rozhovorů se zapojenými aktéry) lze konstatovat, že projektové aktivity probíhají v potřebném rozsahu, a dle plánovaného harmonogramu a s ohledem na dosavadní postup realizace projektu tak lze předpokládat naplnění projektových cílů. Nebyla identifikována rizika nebo bariéry, které by ohrožovaly plnění plánovaného harmonogramu a cílů projektu.

V souladu s plánovaným harmonogramem projektu jsou konkrétní výstupy KA4 využitelné pro aktéry počátečního vzdělávání plánovány až na následující období realizace projektu. Z hlediska očekávání

¹ V programové a projektové dokumentaci používán název žádost o podporu.

přínosů realizace KA se MŠMT a ČŠI shodují v potřebě zajištění indikátorů, které umožní hodnocení podmínek (spravedlivosti) na úrovni škol a regionů. Ze strany ČŠI je pak vyzdvihován přínos zohlednění socioekonomických aspektů vzdělávání při formulaci zjištění a doporučení v rámci inspekční činnosti a ze strany MŠMT přínosy pro řízení školského systému s ohledem na socioekonomické podmínky škol. V rámci projektu stále probíhají práce na tvorbě metodických výstupů, které budou uvedeny do praxe po pilotním otestování. U většiny klíčových aktivit se předpokládá s realizací pilotního ověřování v průběhu roku 2020 s tím, že v roce 2021 by měly být výstupy finalizovány a uvedeny do praxe. Očekávané ani neočekávané dopady projektu zatím tedy nelze hodnotit. Z hlediska neočekávaných dopadů byla ale ze strany realizátora vyzdvižena neplánovaná spolupráce s Českým úřadem zeměměřickým a katastrálním (ČÚZK) ohledně možnosti softwarového řešení vymezování spádových obvodů obcí a jeho následné aktualizace. V současné době probíhá jednání a diskuze nad případnými legislativními úpravami, která by obcím stanovila povinnost zveřejňovat a následně aktualizovat vymezení spádových obvodů v systému ČÚZK.

Zjištění z realizovaných mezinárodních šetření v rámci KA2 a související výstupy v rámci KA5 jsou ze strany MŠMT využívány při systematickém nastavování v oblasti vzdělávání (např. poznatky o konkrétních faktorech ovlivňující čtenářskou gramotnost).

1 Úvod a kontext zprávy

1.1 Účel zprávy

Cílem evaluace je průběžné sledování a vyhodnocování postupu realizace projektu včetně naplňování jeho stanovených cílů a vyhodnocování souladu průběhu realizace s nastavením uvedeným v žádosti o podporu.

1.2 Cíle a zaměření projektu KSH

Cílem projektu „Komplexní systém hodnocení“ (KSH) je dokončit proces propojení externího a interního hodnocení škol a školských zařízení na všech dílčích úrovních (který byl započat v rámci předešlých projektů, především NIQES), podpořit sdílení představy o kvalitě ve vzdělávání a dotvořit systém hodnocení podmínek, průběhu a výsledků vzdělávání s ohledem na socioekonomický a teritoriální kontext. V rámci projektu budou vytvořeny nové metody, postupy a nástroje pro hodnocení klíčových kompetencí.

Charta projektu KSH byla předložena již na 2. jednání monitorovacího výboru OP VVV v září 2015 a tato Charta projektu byla také schválena. V následujícím období se ovšem vyskytly externí i interní vlivy, které způsobily zpoždění přípravy žádosti o podporu. Jednalo se například o přijetí zákona o státní službě nebo vyjednávání o zapojení ČR do mezinárodních šetření PISA (které jsou součástí projektu). Na straně ČŠI se příprava žádosti o podporu zpozdila například z důvodu rozsáhlejších diskuzí k náplni jednotlivých klíčových aktivit a s ohledem na propojování projektu KSH s dalšími IPs (například IKV-ASZ apod.)

Projekt je realizován prostřednictvím osmi klíčových aktivit, přičemž věcnými aktivitami zaměřenými na změnu stavu v hodnocení škol jsou KA2–6, na které navazuje KA 7, jejímž cílem je propojovat poznatky z realizace projektu s dalšími IPs.

2 Shrnutí postupu realizace a postupu na další období

2.1 Zaměření evaluačních aktivit

Postup evaluátora a zaměření 1. Průběžné zprávy vychází z požadavků Zadávací dokumentace a evaluační matice zpracované ve Vstupní zprávě. Vstupní zpráva se soustředila na podrobné rozpracování plánovaných aktivit u jednotlivých evaluačních otázek primárně pro 1. a 2. Průběžnou zprávu (dále jen „PZ“), tj. evaluační aktivity v roce 2019. Evaluátor předpokládá, že evaluační aktivity na rok 2020 a následující roky budou podrobně naplánovány s ohledem na vývoj realizace projektu a v návaznosti na řešení evaluačních otázek v 1. a 2. PZ.

V rámci 1. PZ se hodnocení primárně zaměřilo na EO D.1, EO D.4 a EO D.7.

2.2 Terénní šetření

Rozsah šetření vyplývá z požadavků zadávací dokumentace a nabízeného řešení a konkrétně pak vychází z plánu aktivit vymezených ve Vstupní zprávě s tím, že respektuje aktuální situaci v postupu realizace projektu. Rozsah a způsob realizace šetření byl průběžně konzultován a odsouhlasen ze strany zadavatele.

S ohledem k dosavadní fázi realizace projektu, kdy ještě nebylo možné hodnocení zaměřit na přínosy a dopady projektu, se evaluace zaměřila na vyhodnocení procesních otázek ve vztahu k postupu realizace projektu, jeho směřování k plnění cílů a očekáváním klíčových aktérů. Cílem terénního šetření tak bylo, s ohledem na požadavky zadávací dokumentace a nabízeného řešení, oslovit relevantní aktéry zapojené do realizace projektových aktivit a aktéry, kteří mají kompetence a informace pro formulování svých očekávání ve vztahu k projektovým aktivitám.

Terénní šetření pro účely 1. Průběžné zprávy zahrnovalo zejména hloubkové individuální a telefonické rozhovory. Volba hloubkových rozhovorů jako vhodné metody pro terénní šetření byla zvolena s ohledem na potřebu získat od respondentů kvalitativní informace. Z tohoto hlediska a s ohledem na malé velikosti cílových skupin bylo právě využití kvalitativního šetření formou hloubkových rozhovorů vhodnějším a robustnějším nástrojem než případně (ve Vstupní zprávě) uvažovaná dotazníková šetření, která by nemohla přinést zjištění v takové míře detailu. Zjištění z hloubkových rozhovorů v této fázi evaluace pak také umožní lépe strukturovat a nastavit dotazníková šetření pro potřeby hodnocení v následujících fázích evaluace. Tato šetření se zaměří více na kvalitativní aspekt hodnocení a budou využita pro širší skupiny respondentů (s ohledem na rozšiřování zapojených aktérů do projektových aktivit).

Do šetření byli zahrnuti zástupci realizátora (projektový manažer a manažeři KA) a další aktéři podílející se na tvorbě, připomínkování nebo diseminaci projektových výstupů (inspektoři ČŠI, zástupci akademické sféry a NNO, regionální konzultanti, členové interní oponentní skupiny). Očekávání ve vztahu k projektovým aktivitám bylo, kromě zapojených aktérů do projektových aktivit, ověřeno u

zástupců MŠMT a ČŠI. S ohledem na řešené EO v této zprávě se šetření zaměřilo zejména na aktéry zapojené do realizace KA4.

Zástupci škol (pedagogové) účastníci se pilotáže v rámci KA4 budou osloveni v rámci hodnocení EO D.4 až v návaznosti na realizaci pilotáže na školách. Ta je plánována v průběhu roku 2020.

Přehled provedených šetření:

Metoda	Respondent	Počet respondentů	Termín
Individuální rozhovor	Představitel realizátora (ČŠI) a Projektová manažerka projektu KSH	2	19. 11. 2018
Individuální rozhovor	Projektový administrátor (MŠMT), Vedoucí odd. projektů	2	14. 11. 2018
Individuální rozhovor	Představitel realizátora (ČŠI) a Projektová manažerka projektu KSH	2	13. 3. 2019
Individuální polostrukturovaný hloubkový rozhovor	Představitel realizátora (ČŠI) a Projektová manažerka projektu KSH	2	29. 4. 2019
Hloubkový telefonický rozhovor CATI	Regionální konzultanti	10 ²	6. – 7. 5. a 17. 6. 2019
Hloubkový telefonický rozhovor CATI	Manažerka KA6	1	7. 5. 2019
Hloubkový telefonický rozhovor CATI	Manažer KA4	1	16. 5. 2019
Hloubkový telefonický rozhovor CATI	Manažer KA Evaluace	1	19. 6. 2019
Hloubkový telefonický rozhovor CATI	Členové interní oponentní skupiny	2	6. a 10. 5. 2019
Telefonické šetření CATI	Zástupce MŠMT (očekávání MŠMT v KA4)	1	16. 5. 2019
Telefonické šetření CATI	Zástupce věcně příslušné sekce MŠMT	1	8. 8. 2019
Hloubkový telefonický rozhovor CATI	Inspekční pracovníci ČŠI zapojení do projektu (KA4)	6 ³	12. - 14. 6. 2019
Hloubkový telefonický rozhovor CATI	Aktéři ve vzdělávání zapojení do projektu ve vazbě na realizaci aktivit KA4 (dva zástupci akademické sféry a zástupce NNO)	3	12. - 13. 6. 2019

² Osloven více než reprezentativní vzorek (celkem 10 ze 14 regionálních konzultantů). Zbývající konzultanti budou osloveni v rámci hodnocení pro 2. PZ.

³ Osloveni všichni inspekční pracovníci ČŠI zapojení do KA4.

2.3 Shrnutí postupu na další období

Pro 2. Průběžnou zprávu s termínem odevzdání 18. 10. 2019 za rok 2019 se šetření a hodnocení zaměří primárně na řešení následujících evaluačních otázek:

- **EO D.1 Do jaké míry probíhá řízení a realizace projektu KSH v souladu s projektovou žádostí?**
- **EO D.2 Jaký přínos vnímají jednotlivé typy klíčových aktérů z klíčových výstupů KA2 (nebo jejich dílčích částí)?**
- **EO D.5 Do jaké míry považují stěžejní aktéři počátečního vzdělávání a tvůrci vzdělávacích politik „Sekundární analýzy inspekčních dat“ vzniklé v KA5 za využitelné a proč?**
- **EO D.6 Jak probíhá spolupráce s ostatními IPs a IPo v KA7 a jakých společných výsledků bylo dosaženo?**
- **EO D.7 Jaké byly nezamýšlené dopady projektu KSH?**

Pro vyhodnocení výše uvedených evaluačních otázek do 2. PZ se v rámci terénního šetření předpokládá oslovení následujících skupin respondentů:

- Zástupce projektového týmu (příjemce) – manažer projektu, evaluátor projektu
- Manažeři KA2, KA5, KA6, KA7
- Zástupce věcně příslušné sekce MŠMT a zástupce poskytovatele dotace (projektový administrátor)
- Zástupci očekávaných uživatelů jednotlivých výstupů KA2 a KA5 (zástupce MŠMT a ČŠI)
- Aktéři ve vzdělávání zapojení do projektu ve vazbě na realizaci aktivit KA2 a KA 5
- Zástupci expertní oponentní skupiny
- Vybraní zástupci ostatních IPs a IPo spolupracujících v rámci KA7

3 Zjištění a odpovědi na evaluační otázky

V souladu s nastavením postupu realizace ve Vstupní zprávě se v rámci 1. Průběžné zprávy evaluace zaměřila na řešení následujících evaluačních otázek:

EO D.1 Do jaké míry probíhá řízení a realizace projektu KSH v souladu s projektovou žádostí?

Dílčí evaluační otázky:

- D.1.1. Odpovídá realizace klíčových aktivit a zpracování výstupů naplánovanému harmonogramu a aktuálním potřebám realizace projektu?
- D.1.2. Do jaké míry je dosahováno cílů projektu KSH v souvislosti s žádoucími pěti změnami stávajícího stavu?
- D.1.3. Existují rizika, která ohrožují realizaci projektu a dosažení cílů?
- D.1.4. Odpovídá průběh evaluačních činností v projektu dobré evaluační praxi?
- D.1.5. Probíhá realizace KA6 Implementace nových hodnotících postupů a metod v očekávaném rozsahu a kvalitě?
- D.1.6. Považují zapojení aktéři počátečního vzdělávání možnosti ke spolupráci za přínosné?
- D.1.7 V jakém rozsahu je využívána zpětná vazba od regionálních konzultantů ČŠI?
- D.1.8. Jaký je přínos činnosti expertní oponentní skupiny v rámci interní evaluace projektu?
- D.1.9. Co v průběhu projektu považuje realizační tým za největší bariéry úspěšné realizace?

EO D.4 Do jaké míry považují stěžejní aktéři počátečního vzdělávání výstup (nebo jeho dílčí části) projektu v KA4 „Komplexní metodika k monitorování a vyhodnocování spravedlivosti vzdělávacího systému a škol v ČR“ za využitelný a proč?

EO D.7 Jaké byly nezamýšlené dopady projektu KSH?

Vyhodnocení EO D.1: Do jaké míry probíhá řízení a realizace projektu KSH v souladu s projektovou žádostí?

Vyhodnocení EO D.1 vychází z provedené analýzy informací a údajů uváděných ve čtvrtletních Zprávách o realizaci projektu KSH (poslední 8. zpráva zahrnovala stav k lednu 2019) včetně informací obsažených v 1. Sebehodnotící zprávě a dalších informací v informačním systému (zejména plnění indikátorů). Získané informace ve zprávách byly dále ověřeny a doplněny v rámci individuálních rozhovorů se zástupci realizátora ČSI (hlavní projektová manažerka, zástupce vedení ČSI, manažer KA4, KA6 a KA8, regionální konzultanti, členové interní oponentní skupiny a inspektoři ČSI zapojení do realizace projektu). Dále byly provedeny hloubkové rozhovory s dalšími aktéry ve vzdělávání, kteří jsou zapojení do KA4 (zástupci akademické sféry a NNO). Osloven byl také zástupce MŠMT, a to s cílem vyhodnotit očekávání ze strany MŠMT.

S ohledem na řešené evaluační otázky v této zprávě (EO D.1, EO D.4 a EO D.7) se hodnocení zaměřilo na celkový postup realizace v jednotlivých KA s tím, že ve větším detailu a hloubce pak byla hodnocena realizace KA4 (v návaznosti na řešení EO D.4). V následující evaluační zprávě (2. PZ s termínem odevzdání v říjnu 2019) se hodnocení zaměří na podrobné vyhodnocení ostatních věcných KA.

EO D.1: Do jaké míry probíhá řízení a realizace projektu KSH v souladu s projektovou žádostí?

D.1.1. Odpovídá realizace klíčových aktivit a zpracování výstupů naplánovanému harmonogramu a aktuálním potřebám realizace projektu?

Tato část hodnocení se zaměřuje na ověření souladu postupu realizace jednotlivých klíčových aktivit s plánem realizace projektu a ověření, zda jsou zajištěny aktuální potřeby pro řádnou realizaci projektu. Tato evaluační podotázka se zaměřuje zejména na procesní stránku realizace projektu s tím, že věcné kvalitativní hodnocení (plnění cílů a přínosy pro cílové skupiny) je předmětem EO D.1.2 (účelnost) a hodnocení užitečnosti pro cílové skupiny pak předmětem EO D.2, D.3, D.4, D.5⁴.

Aktuální stav realizace jednotlivých plánovaných aktivit a výstupů projektu byl vyhodnocen na základě plnění předpokládaného harmonogramu postupu realizace projektu (dokument: „Přehled klíčových výstupů k naplnění indikátorů ESF“) a hloubkových rozhovorů s aktéry zapojenými do realizace projektu (hlavní projektová manažerka, zástupce vedení ČSI, manažer KA4, KA6 a KA8, regionální konzultanti, členové interní oponentní skupiny, inspektoři ČSI zapojení do realizace KA4 a zapojení zástupci akademické sféry a NNO do realizace KA4).

Podrobné vyhodnocení postupu a naplňování plánovaných aktivit v jednotlivých KA je předmětem přílohy 1 - Technická zpráva.

Odpověď na evaluační otázku

Na základě podrobné analýzy postupu realizace projektových aktivit a průběžných výstupů projektu v jednotlivých KA a na základě kvalitativního šetření (individuálních rozhovorů) se zástupci realizátora a aktérů podílejících se na realizaci projektu lze konstatovat, že projektové aktivity probíhají v předpokládaném rozsahu a dle plánovaného harmonogramu.

⁴ Tato průběžná zpráva se zaměřuje na vyhodnocení EO D.4. Další evaluační otázky budou předmětem hodnocení v dalších zprávách.

Analýza (průběžných) výstupů a průběhu realizovaných aktivit projektu ukazuje, že postup realizace projektu odpovídá naplánovanému harmonogramu. Na základě analýzy informací obsažených ve Zprávách o realizaci projektu a zejména pak výstupů kvalitativních šetření u aktérů zapojených do realizace (zástupci vedení ČŠI, manažeři KA4, KA6 a KA8, inspektoři ČŠI a zástupci akademické sféry a NNO zapojení do realizace KA4), připomínkování (členové interní oponentní skupiny) a diseminace (regionální konzultanti) lze konstatovat, že nastavení postupu realizace a dosavadní výstupy odpovídají aktuálním potřebám pro zajištění zdárné realizace projektu a naplnění jeho cílů⁵. Dostupné informace o projektových aktivitách ani vyjádření zapojených aktérů tedy nenasvědčují, že by nebyly naplňovány předpoklady pro zajištění zdárné realizace projektu.

EO D.1: Do jaké míry probíhá řízení a realizace projektu KSH v souladu s projektovou žádostí?

D.1.2. Do jaké míry je dosahováno cílů projektu KSH v souvislosti s žádoucími pěti změnami stávajícího stavu?

Hodnocení se v této části zaměřuje na dosahování cílů KA (hodnocení účelnosti), konkrétně dosahování očekávaných změn stávajícího stavu tak, jak byly vymezeny v Chartě projektu.

Vyhodnocení této evaluační otázky vychází ze zjištění z řešení EO D.1.1.1 a EO D.4, která byla dále doplněna o kvalitativní zjištění z realizovaných terénních šetření (s ohledem na otázku účelnosti realizovaných aktivit) a vyhodnocení postupu plnění projektových indikátorů.

S ohledem na řešené evaluační otázky se v této Průběžné zprávě hodnocení podrobněji zaměřilo na vyhodnocení dosahování a naplňování cílů v rámci KA4. S ohledem na dosavadní postup realizace této KA ale nelze zatím hodnotit konkrétní změny stávajícího stavu. Důvodem je, že stále (v souladu s plánem) probíhá práce na výstupech, které budou uvedeny do praxe až po pilotním ověření v roce 2020 až 2021. Z tohoto hlediska se šetření zaměřilo na to, zda průběžné výstupy a postup prací v rámci KA směřuje k dosažení cílů. Tedy zda, s ohledem k dosavadním výstupům a postupu realizace, lze očekávat naplnění cílů projektu. Dále se šetření zaměřilo na vyhodnocení očekávání ze strany klíčových aktérů. Při hodnocení byly využity jak informace o postupu realizace ze Zpráv o realizaci projektu, tak zejména výstupy kvalitativního šetření u aktérů zapojených do realizace KA4 (podrobně viz také EO D.1.4).

Zástupce věcně příslušného odboru MŠMT v rámci řízeného telefonického rozhovoru poukázal na profesionální řízení projektu a vysokou kvalitu dosavadních výstupů. Výstupy jsou využitelné a využívány pro systémové řízení oblasti školství. MŠMT využívá například výstupy z KA2 (výstupy mezinárodních šetření) a na ně navazující výstupy v rámci KA5 (sekundární analýzy dat), které přinášejí konkrétní komplexní poznatky o úzkých místech systému a jsou plně uplatnitelné při nastavení opatření pro zlepšení v oblasti např. čtenářské gramotnosti.

U ostatních KA, u kterých bude podrobné kvalitativní šetření předmětem dalších Průběžných zpráv, se hodnocení pro tuto zprávu zaměřilo na to, zda lze na základě dosavadních výstupů a postupu jejich

⁵ V této fázi evaluace (pro 1. PZ) se hodnocení podrobněji zaměřilo na postup realizace a potřebnost průběžných výstupů u KA4. Další věcné KA budou předmětem podrobného vyhodnocení řešeny v následujících Průběžných zprávách.

realizace očekávat naplnění cílů projektu. Při hodnocení byly využity jak informace o postupu realizace ze Zpráv o realizaci projektu, tak výstupy kvalitativního šetření u zástupců realizátora projektu (projektová manažerka, vedení ČŠI, manažer KA6 a KA8, členové interní oponentní skupiny a regionální konzultanti). Dalším zdrojem pro vyhodnocení byly výstupy interní evaluace projektu, zejména pak šetření u účastníků vzdělávacích programů v rámci KA6 (školení realizováno ve vazbě na výstupy KA2). V rámci podrobného šetření pro následující Průběžné zprávy bude kvalitativní šetření dále rozšířeno o aktéry zapojené do realizace KA.

Dosažení klíčových výstupů je základním předpokladem pro naplnění cílů projektu. Z tohoto hlediska je zejména podstatné postupné naplňování kompozitního indikátoru 50801 Počet produktů v systémových projektech (dosud naplněn z 36,9 %). Jedná se o součtový indikátor dvou indikátorů: Počet vzdělávacích modulů s metodikou a vzdělávacím programem (51301) a Počet národních systémů nebo jejich složek (54902). Oba tyto indikátory sestávají z naplnění široké řady klíčových výstupů z jednotlivých věcných KA. Tyto klíčové výstupy jsou konkrétně vymezeny v žádosti o podporu v Přehledu klíčových výstupů k naplnění produktových indikátorů projektu ESF.

Na základě provedené analýzy informací dostupných ze Zpráv o realizaci je možné vyhodnotit, že časový harmonogram plnění klíčových výstupů (naplňující indikátor 50801) je dodržován a základní předpoklady pro naplnění cílů projektu jsou průběžně naplňovány.

Výsledkový indikátor Počet organizací, které byly ovlivněny systémovou intervencí (50810) byl dosud naplněn ze 42 %. Tento indikátor by měl být naplněn v návaznosti na realizaci KA2 a KA3. V souladu plánem realizace projektu byl indikátor dosud naplňován pouze v rámci KA2.

Tabulka 1: Přehled plnění indikátorů projektu KSH

Kód indikátoru	Název indikátoru	Charakteristika indikátoru (ve vztahu k projektu)	Cílová hodnota	Dosažená hodnota	Míra plnění (v %)
50801 (výstup)	Počet produktů v systémových projektech	Součtový indikátor indikátorů: 54902 a 51301	2	0 (průběžně naplňován viz text)	36,9 %* (průběžně naplňován viz text)
51301 (výstup)	Počet vzdělávacích modulů s metodikou a vzdělávacím programem	Počet vzdělávacích modulů s metodikou a vzdělávacím programem. Plnění indikátoru se sestává z naplnění řady dílčích výstupů konkrétně vymezených v žádosti o podporu.	1	0 (průběžně naplňován v souladu s plánem viz text)	36,7 %* (průběžně naplňován viz text)
54902 (výstup)	Počet národních systémů nebo jejich složek	Produkt, který má celonárodní systémový dopad na vzdělávání. Plnění indikátoru se sestává z naplnění řady dílčích výstupů konkrétně vymezených v žádosti o podporu.	1	0 (průběžně naplňován v souladu s plánem viz text)	37,2 %* (průběžně naplňován viz text)
50810 (výsledek)	Počet organizací, které byly ovlivněny systémovou intervencí	Dosud naplňováno v rámci KA2: školy zapojené do pilotního a hlavního sběru dat	celkem 1 520 (v KA2 cíl min. 1 100)	638 (zatím v souladu s plánem plněno v rámci KA2)	42,0 %

		šetření TALIS 2018, pilotního a hlavního sběru dat šetření PISA 2018 a předpilotního a pilotního sběru dat šetření TIMSS 2019 Dále bude plněno i v rámci KA3: školy zapojené do pilotního ověřování nástrojů pro hodnocení klíčových kompetencí	(v KA3 cíl min. 420)		
--	--	---	----------------------	--	--

Zdroj: Žádost o podporu, Zprávy o realizaci projektu KSH (ZoR k 31. 1. 2019)

**Průběžný podíl plnění indikátorů 54902 a 51301 byl vypočten na základě podílu dosažených dílčích výstupů, které naplňují příslušné indikátory. Stav plnění kompozitního indikátoru 50801 byl vypočten jako průměr plnění indikátorů 54902 a 51301.*

Očekávané výsledky intervencí (pět žádoucích změn stavu vymezených v Chartě projektu) a vyhodnocení dosahovaných změn:

- 1. Vytvoření uceleného rámce standardů, monitorování a hodnocení všech prvků systému s důrazem na propojení externího a interního hodnocení. Hodnocení bude zahrnovat kritéria naplňování cílů v oblasti rovných příležitostí, umožní cíleně podporovat školy se slabšími výsledky a dojde také ke komplexnímu nastavení monitoringu nerovností ve vzdělávacím systému. (vazba na realizaci KA2, KA3 a KA4)*
- 2. Zavedení hodnocení, které bude zahrnovat jak sumativní, tak formativní složky. Budou připraveny a ověřeny dosud chybějící nástroje pro hodnocení vzdělávacích cílů tak, aby pokrývaly celou šíři včetně cílů obtížněji hodnotitelných, jako jsou zejména klíčové kompetence. (vazba na realizaci KA2 a KA3)*
- 3. Budou připraveny nástroje pro zavedení procesů tzv. moderace v rámci škol i mezi školami pro zajištění shody v přístupech a pro zavedení „benchmarkingu“. Dojde ke zvýšení míry spolehlivosti a spravedlivosti hodnocení na všech úrovních. (vazba na realizaci KA2 a KA4)*
- 4. Pedagogičtí pracovníci budou podpořeni v oblasti kontinuálního vyhodnocování pokroku jednotlivých žáků a v oblasti poskytování formativní zpětné vazby tak, aby osobní a společenské faktory, jako je například pohlaví, zdravotní stav, etnický původ či rodinné zázemí, nepředstavovaly omezení jednotlivce při naplňování jeho cílů ve vzdělávání. (vazba na realizaci KA2 a KA3)*
- 5. Zvýšení kompetencí pracovníků veřejné správy, zřizovatelů, ředitelů škol a dalších pedagogických pracovníků pro využití monitoringu a hodnocení jako nástrojů pro řízení změn a podpory dalšího rozvoje s cílem zlepšování rovných příležitostí a kvality ve vzdělávání na všech úrovních. Nové kompetence budou užívat přímo v praxi také při vytváření, vedení a vyhodnocování krajských a místních plánů rozvoje jednotlivých škol a v kariérním systému. (vazba na realizaci KA2, KA3, KA4, KA5 a KA6)*

Odpověď na evaluační otázku

S ohledem k tomu, že projektové aktivity se stále zaměřují na tvorbu projektových výstupů, které budou následně ještě pilotně ověřovány a nosné výstupy uplatnitelné v praxi se očekávají až v roce 2021, nelze zatím předpokládat ani pozorovat změny stávajícího stavu. Dosavadními výstupy projektu, které jsou reálně uplatňovány v praxi, jsou (v souladu s plánem) doposavad výhradně výstupy

z mezinárodních šetření v rámci KA2 a navazující sekundární analýzy dat z těchto šetření. Výstupy z KA2 v podobě uvolněných úloh byly také předmětem vzdělávacích programů v rámci KA6.

Na základě zjištění z analýzy plnění harmonogramu postupu realizace projektu, naplňování průběžných výstupů KA a zjištění z kvalitativního šetření nebyly identifikovány překážky, které by ohrožovaly naplnění výsledků a cílů projektu:

- Jsou naplněny základní předpoklady pro naplnění cílů projektu v podobě zajištění klíčových výstupů v souladu s plánem projektu (viz EO D.1.2)
- Výsledkový indikátor Počet organizací, které byly ovlivněny systémovou intervencí je naplňován v souladu s projektovým plánem
- Postup realizace KA odpovídá předpokládanému harmonogramu (viz EO D.1.1.)
- Zástupce věcně příslušné sekce MŠMT potvrdil využitelnost a přínosnost výstupů na praktické (konkrétní nástroje využitelné v oblasti klíčových kompetencí) i systémové úrovni (využití zjištění z mezinárodních studií, např. ohledně faktorů ovlivňující čtenářskou gramotnost) V rámci hloubkových rozhovorů zástupci realizátora (zástupce vedení ČŠI, projektový manažer a manažeři KA) a další aktéři podílející se na tvorbě, připomínkování nebo diseminaci projektových výstupů (inspektoři ČŠI podílející se na KA4, zástupci akademické sféry a NNO podílející se na KA4, regionální konzultanti, členové interní oponentní skupiny) opakovaně a jednotně potvrzovali, že projektové aktivity směřují k naplnění očekávaných výsledků. S tím, že v rámci této zprávy se kvalitativní šetření podrobně zaměřilo ve vazbě na řešené EO D.4 zejména na vyhodnocení KA4 (hodnocení KA4 blíže viz také EO D.4). Další KA budou podrobně vyhodnoceny v dalších fázích evaluace⁶
- Kvalitativní šetření v rámci hodnocení KA4 také do značné míry potvrdilo soulad mezi očekáváním ze strany relevantních aktérů (vedení MŠMT a ČŠI) a zaměřením realizovaných aktivit (respektive aktérů podílejících se na realizaci KA4) (blíže viz EO D.4)

EO D.1: Do jaké míry probíhá řízení a realizace projektu KSH v souladu s projektovou žádostí?

D.1.3. Existují rizika, která ohrožují realizaci projektu a dosažení cílů?

D.1.9. Co v průběhu projektu považuje realizační tým za největší bariéry úspěšné realizace?

Evaluátor s ohledem na logickou návaznost a minimalizaci zbytných kroků sloučil řešení dílčích otázek D.1.3 a D.1.9. Společné řešení obou dílčích otázek vychází z úvahy, že bariéry realizace projektu lze zároveň vnímat jako potenciální rizika.

Identifikace rizik a bariér při realizaci projektu byla vyhodnocena primárně na základě rozhovorů se zástupci realizačního týmu (hlavní projektový manažer a manažeři KA4, KA6 a KA8), aktéry zapojených do realizace projektu (zástupci akademické sféry a NNO podílející se na realizaci KA4), regionálními konzultanty a členy interní oponentní skupiny a informací a údajů uváděných ve čtvrtletních Zprávách o realizaci projektu KSH (poslední 8. zpráva zahrnovala stav k lednu 2019), zejména pak informací obsažených v 1. a 2. Sebehodnotící zprávě, na kterou v rámci řízeného rozhovoru odkazovali zástupci realizátora. S ohledem na řešení evaluační otázky byla v rámci kvalitativního šetření ve větší hloubce

⁶ Následující 2. PZ je plánována na říjen roku 2019.

vyhodnocena KA4. Na ostatní KA se zaměří šetření v dalších fázích evaluace (2. PZ je plánována na říjen 2019).

Dle obdržených informací je součástí řízení projektu i průběžné sledování rizik, jejich evidence a řešení v rámci tzv. Databáze rizik. S riziky se tímto způsobem kontinuálně pracuje v souladu se standardy projektového řízení.

Při řešení evaluační otázky se identifikace rizik a bariér při realizaci projektu zaměřila na rizika a bariéry spojené s naplňováním předpokládaného harmonogramu a cílů jednotlivých klíčových aktivit. Hlavní důraz byl položen na věcné aspekty realizace projektu ve vztahu k realizaci věcných KA. Pro přehlednost pak byla identifikovaná rizika a bariéry uvedeny přímo u konkrétních KA v rámci řešení EO D.1.1. (k jednotlivým KA viz Příloha I Technická zpráva). V tabulce níže jsou shrnuta vybraná hlavní identifikovaná rizika realizace projektu.

Tabulka 2: Přehled rizik pro naplnění cílů KA projektu KSH

Riziko	Dopad	Závažnost dopadu	Pravděpodobnost výskytu	Interní / externí
(KA2) Personální zásahy do vedení školy nebo garantů v průběhu spolupráce při tvorbě příkladů inspirativní praxe (PIP) na škole	Zdržení nebo odstoupení školy od tvorby příkladů inspirativní praxe	Významná	Pravděpodobné	Externí (Možno interně ovlivnit aktivní komunikací se školou a zřizovateli)
(KA3) Možnost sladění tvorby atraktivních komplexních kompetenčních projektů (využitelných ve výuce) a formulování jednotného referenčního rámce pro hodnocení klíčových kompetencí. Zejména pokrytí všech aspektů komplexními kompetenčními projekty ve všech vzdělávacích oblastech a v základních uzlových bodech	Nemožnost komplexní kompetenční projekty objektivně interpretovat ve vztahu k jednotnému referenčními rámci pro hodnocení klíčových kompetencí	Velmi významný	Pravděpodobné	Interní
(KA4) Dostupnost a udržitelnost získávání dat (díky častým změnám souvisejících politik apod.)	Omezení možnosti aktualizace a výpovědní hodnoty indikátorů v čase	Významná	Pravděpodobné	Externí (Interně ovlivněno jak výběrem indikátorů, tak intenzivní komunikací s poskytovateli dat)
(KA6) Nízký zájem ze strany škol/pedagogů o školení formou mobilních center	Nedostatečný přenos výstupů projektu cílovým skupinám	Velmi významný	Pravděpodobné	Externí (Interně ovlivněno kvalitou školení nebo hledání jiného přístupu,

				například školení realizovaná přímo na školách dle potřeb školy)
--	--	--	--	--

Zdroj: viz text

Použitá škála závažnosti dopadu a pravděpodobnosti výskytu rizika

Závažnost dopadu	Pravděpodobnost výskytu
Katastrofický (kvalita výstupu je zásadně ohrožena a je třeba hledat jiné řešení a redefinovat cíle)	Téměř jisté (vyskytne se skoro vždy)
Velmi významný (vyžaduje řešení situace, přes přijetí adekvátní akce lze očekávat dopad na původně očekávanou kvalitu výstupu nebo nutnost hledání jiného způsobu řešení, které povede k naplnění cíle jiným způsobem)	Pravděpodobné (pravděpodobně se vyskytne)
Významný (vyžaduje řešení situace, řešení lze zajistit adekvátní akcí/opatřením)	Možné (někdy se může vyskytnout)
Drobný (ovlivňuje pouze dílčí aktivity)	Nepravděpodobné (vyskytnout se může, ale nemusí také vůbec)

Odpověď na evaluační otázku

V průběhu řešení evaluační otázky byly identifikovány dosavadní překážky realizace projektu a rizika, která potenciálně mohou ovlivnit dosažení cílů projektu. Identifikace rizik a překážek vycházela z rozhovorů (kvalitativního šetření) s aktéry zapojených do realizace projektu (viz výše), členů interní oponentní skupiny a zástupci MŠMT a dále z analýzy informací dostupných ve Zprávách o realizaci projektu a Sebehodnotících zpráv.

U identifikovaných překážek a rizik byl na základě rozhovorů s aktéry zapojenými do realizace projektu vyhodnocen přístup k řešení (odstranění bariér a eliminace/řízení rizik) s cílem identifikovat potenciální rizika ohrožení naplnění cílů projektu.

Na základě dostupných zjištění z kvalitativního šetření a informací vykazovaných o postupu realizace projektu lze konstatovat, že pro dosavadní bariéry, které se v rámci realizace vyskytly, realizátor volil adekvátní kroky k jejich překonání a žádná z dosud nastalých bariér by neměla mít negativní dopad na postup realizace a zajištění plánovaných výstupů a cílů projektu.

Pro identifikovaná rizika potenciálně ohrožující naplnění cílů má realizační tým, dle dosavadních zjištění, nastaven přístup k jejich řízení tak, aby tato rizika byla eliminována nebo zmírněna a neohrožovala dosažení projektových cílů. Hlavní identifikovaná rizika viz Přehled rizik pro naplnění cílů KA projektu KSH výše.

EO D.1: Do jaké míry probíhá řízení a realizace projektu KSH v souladu s projektovou žádostí?

D.1.4. Odpovídá průběh evaluačních činností v projektu dobré evaluační praxi?

Průběh evaluačních činností byl vyhodnocen na základě výstupů evaluační činnosti předkládaných ve Zprávách o realizaci. Vyhodnocení práce s výstupy a jejich uplatnění pro optimalizaci postupu realizace

projektu pak bylo posouzeno na základě rozhovorů (kvalitativního šetření) se zástupci realizačního týmu (hlavní projektový manažer, manažer KA8 – metodik evaluační a manažer KA4 a KA6), aktéry zapojenými do realizace projektu (zástupci akademické sféry a NNO podílející se na realizaci KA4) a členy interní opoentní skupiny.

Realizace interní (vnitřní) evaluační, tj. evaluační prováděné interně realizačním týmem, je jednou z povinností vyplývajících z podmínek výzvy. Metodický výklad výzvy k předkládání žádostí o podporu pro Individuální projekty systémové⁷ stanoví, že „na úrovni systémového projektu bude probíhat tzv. vnitřní evaluační systémového projektu. Předmětem evaluační je pravidelné mapování a vyhodnocování realizovaných aktivit v rámci projektu a jejich přínos ke stanoveným cílům“. V rámci evaluační:

- mají být prováděny vnitřní evaluační aktivity, a to jako součást činnosti realizačního týmu projektu,
- bude pravidelné mapování a vyhodnocování realizovaných aktivit v rámci projektu a jejich přínos ke stanoveným cílům,
- vnitřní evaluační budou hodnotit efektivitu intervencí a dosahování cílů, a to jak po procesní, tak i po věcné stránce.

Interní evaluační v rámci projektu KSH je realizována prostřednictvím následujících aktivit a nástrojů:

Interní opoentní skupina

V souladu s podmínkami výzvy byla ustavena interní opoentní skupina (blíže viz EO D.1.8).

Evaluační posudky realizovaných vzdělávání vedoucích pedagogických pracovníků škol a zaměstnanců ČŠI v mobilních vzdělávacích centrech a odborných panelech

Vzdělávacích aktivit v mobilních vzdělávacích centrech se účastnili „externí pozorovatelé“ z řad členů interní opoentní skupiny nebo členů realizačního týmu, kteří se podíleli na přípravě školení. Cílem bylo vyhodnocení průběhu semináře/školení, a to jak z hlediska kvality lektora, tak celkově naplnění účelu semináře (reakce a interakce s účastníky apod.). Členové interní opoentní skupiny zpracovávali posudky pro infopanely a členové realizačního týmu z řad inspektorů ČŠI vypracovávali posudky pro vzdělávací akce. Výstupem jsou evaluační posudky k monitorovaným seminářům.

Ad hoc zapojení externích expertů a konzultantů

S cílem zajistit pohled „zvenku“ (mimo realizační tým) jsou při tvorbě výstupů ad hoc zapojováni externí experti a konzultanti. Jejich úkolem je formulace doporučení, připomínek a podnětů k průběžným výstupům. Experti jsou zapojováni dle aktuální potřeby (v návaznosti na tvorbu konkrétních výstupů) na základě konzultace s manažery KA. Pro zapojení jsou oslovováni experti jak z akademické sféry, tak kmenoví zaměstnanci ČŠI.

Průběžná sebehodnotící zpráva

V souladu s podmínkami výzvy byla zpracována 1. sebehodnotící zpráva, která pokrývá období za první čtyři monitorovací období. Zpráva byla předložena a schválena v rámci 5. Zprávy o realizaci. Dále byla předložena 2. Sebehodnotící zpráva za rok 2018.

Realizace dotazníkových šetření u účastníků školení a regionálních panelů (bezprostředně po školení)⁸

⁷ Příloha č. 4 k č. j: MSMT – 6741/2015 (ze dne 15. 2. 2018)

⁸ Technicky tato aktivita spadá pod příslušnou věcnou KA (konkrétně KA6)

Po realizaci školení vedoucích pedagogických pracovníků škol (viz KA6) vyplňují účastníci školení evaluační dotazníky. Cílem dotazníku je vyhodnocení spokojenosti a přínosu školení z pohledu jednotlivých účastníků. Dotazník se zaměřuje jak na formu a délku semináře, tak na strukturu a náplň semináře. Dále se zaměřuje na hodnocení lektora a konkrétních částí programu. Strukturu a zaměření šetření lze označit za odpovídající. Výstupy šetření byly také využity pro optimalizaci nastavení obsahu vzdělávacích akcí v navazujících vlnách školení (viz níže).

Realizace dotazníkových šetření s odstupem času po školení⁹

Cílem šetření bylo vyhodnocení přínosů školení pro pedagogy s odstupem několika měsíců po jejich účasti na školení. „Smyslem tohoto dotazníku tedy bylo zjistit, zda a jakým způsobem využívají účastníci vzdělávání uvolněné úlohy z mezinárodních šetření ve své pedagogické praxi, a také informace o tom, co by doporučili v koncepci nastaveného školení změnit tak, aby došlo k maximalizaci užítku z něj“.

Evaluační posudky a výstupy z šetření (šetření realizovaných bezprostředně po školeních a s odstupem) byly, jak ukazují zjištění z kvalitativního šetření a informace obsažené ve zprávách o realizaci, následně vyhodnocovány a na základě zjištění (reflexe od účastníků) byly navrhovány úpravy pro navazující semináře. Hlavním zjištěním, které odrazilo do úpravy náplně seminářů, byl požadavek na školení na konkrétní témata. Projektový tým proto upravil náplň seminářů v následující vlně vzdělávacích seminářů s tím, že byly redukovány obecné a teoretické otázky a semináře se zaměřily na konkrétní postupy a podněty využitelné v pedagogické praxi. Tato reflexe zjištění do projektové praxe byla shodně potvrzována jak v rámci kvalitativního šetření (manažeri KA6 a KA8) tak z informací ve Zprávách o realizaci.

Odpověď na evaluační otázku

Interní evaluaci lze hodnotit jako odpovídající a vhodně navazující na realizované projektové aktivity. Interní evaluace je vhodně integrována do projektových aktivit a její výstupy jsou využívány a reflektovány při následné realizaci projektu.

Aktivity a realizované postupy v rámci interní evaluační činnosti oceňují jak členové interní oponentní skupiny (viz EO D.1.8), tak manažeri KA (v této zprávě se hodnocení zaměřuje na KA4 a KA6). Obě tyto skupiny oceňují uplatnění výstupů interní evaluace do projektové praxe. **EO D.1: Do jaké míry probíhá řízení a realizace projektu KSH v souladu s projektovou žádostí?**

D.1.5 Probíhá realizace KA6 Implementace nových hodnotících postupů a metod v očekávaném rozsahu a kvalitě?

Rozsah a kvalita realizace KA6 byla vyhodnocena na základě analýzy výstupů KA6 a KA8 předkládaných v rámci Zpráv o realizaci a na základě kvalitativního šetření u aktérů zapojených do realizace a hodnocení KA (rozhovory s projektovým manažerem a manažery KA6 a KA8). Kvalita, respektive přínosnost, pro cílové skupiny byla vyhodnocena na základě výstupů dotazníkových šetření realizovaných mezi účastníky vzdělávacích akcí.

Souhrn plánovaných výstupů projektu a vyhodnocení dosavadního postupu realizace a práce na výstupech v rámci KA6 je předmětem EO D.1.1, respektive v Příloze I Technická zpráva.

⁹ Technicky tato aktivita spadá pod příslušnou věcnou KA (konkrétně KA6)

Za hlavní dosavadní aktivity lze označit realizaci Regionálních informačních panelů (RIP) a prezenční vzdělávání vedoucích pedagogických pracovníků a pedagogických pracovníků škol. Celkem již proběhlo 8 Regionálních informačních panelů (jeden nad rámec plánovaných výstupů) a další tři jsou plánovány.

V mobilních vzdělávacích centrech v regionech proběhly celkem již tři vlny vzdělávání pro vedoucí pedagogické pracovníky a pedagogické pracovníky škol:

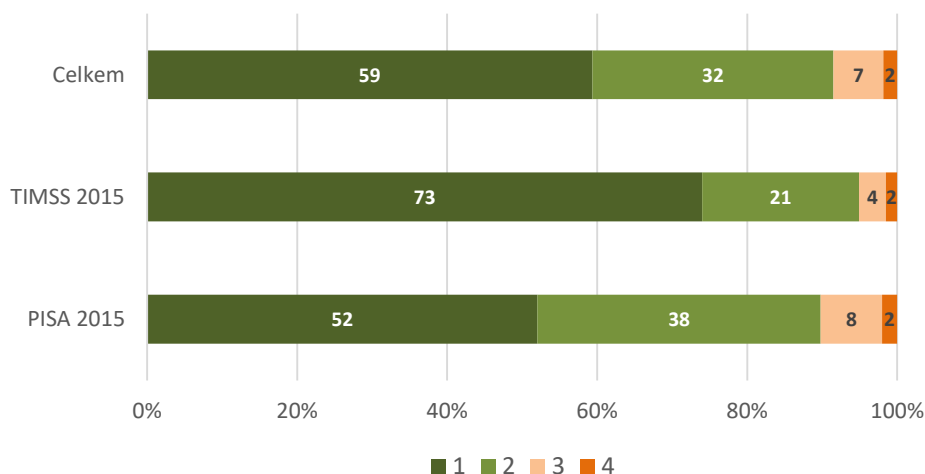
- První vlna vzdělávání pro vedoucí pedagogické pracovníky a pedagogické pracovníky škol začala v říjnu 2017. Semináře se zaměřily na zkvalitňování výuky matematiky a přírodovědy s využitím didaktického potenciálu uvolněných testových úloh z mezinárodního šetření TIMSS 2015.
- V lednu 2018 byla zahájena druhá vlna prezenčního vzdělávání v mobilních centrech zaměřená na inspiraci pro zkvalitňování výuky přírodovědných předmětů a matematiky s využitím uvolněných testových úloh z šetření PISA 2015. Dále semináře zaměřené na zjištění k inovativní oblasti PISA 2015 – týmové řešení problému.
- Třetí vlna vzdělávání proběhla na podzim roku 2018 a byla zaměřená na modifikovaný vzdělávací program (na základě výstupů z interní evaluace) s názvem Inspirace pro zkvalitňování výuky matematiky a přírodovědných předmětů – využití uvolněných testových úloh z mezinárodního šetření PISA a TIMSS ve výuce.
- Na jaro 2019 je připraven vzdělávací program s názvem Inspirace pro zkvalitňování výuky čtení a pro podporu čtenářské gramotnosti – využití didaktického potenciálu uvolněných testových úloh z mezinárodního šetření PIRLS 2016.

Dále bylo v rámci KA6 realizováno:

- V listopadu a prosinci 2017 také proběhl vzdělávací seminář pro vysokoškolské pedagogy – didaktiky matematiky a přírodovědných oborů připravující budoucí učitele s uvolněnými úlohami.
- V prosinci 2017 se uskutečnil informační seminář o projektu pro inspekční pracovníky a další zaměstnance ČŠI. Cílem bylo seznámit pracovníky ČŠI s cíli a aktivitami projektu KSH.
- Kromě vzdělávání v mobilních centrech se uskutečnilo vzdělávání pedagogických pracovníků na podnět jejich ředitelů přímo ve školách.

Kvalita realizovaných školení je vyhodnocována prostřednictvím dotazníků pro účastníky školení a odbornými posudky (blíže viz vyhodnocení interní evaluace v rámci EO D.1.4.). Z výstupů těchto šetření vyplývá, že účastníci školení byli s náplní a průběhem školení z velké části spokojeni. Výstup šetření hodnocení obsahové struktury ze strany účastníků třetí vlny ukazuje graf níže.

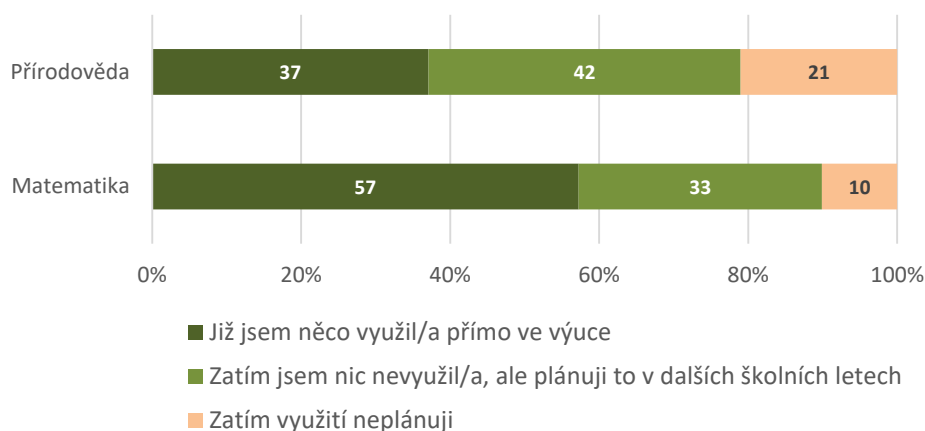
Graf 1: Hodnocení obsahové struktury seminářů Využití didaktického potenciálu uvolněných testových úloh z mezinárodního šetření ze strany účastníků (% respondentů)

Zdroj: Výstup interní evaluace projektu KSH, 8. Zpráva o realizaci projektu (N = 588), TIMSS (N=196), PISA (392)
Pozn.: Škála byla pro respondenty následující: 1 nejlepší – 4 nejhorší¹⁰; Semináře se uskutečnily v 11 krajích v průběhu září až prosince 2018. Celkem se školení zúčastnilo 651 účastníků.

Za vysoký je možné označit i podíl pedagogů, kteří využili nebo využijí získané poznatky ze školení. Využití poznatků z 1. vlny školení TIMSS 2015 ukazuje následující graf.

Graf 2: Vyhodnocení využití získaných poznatků ze školení v mobilních centrech, která proběhla na podzim roku 2017 (školení TIMSS 2015) (% respondentů)

Zdroj: Výstup interní evaluace projektu KSH, 8. Zpráva o realizaci projektu, Přírodověda (N=504), Matematika (505)

Pozn.: Realizace školení proběhlo koncem školního roku 2017/2018

Odpověď na evaluační otázku

Na základě analýzy výstupů KA6 a KA8 a výstupů kvalitativního šetření u aktérů zapojených do realizace projektu lze konstatovat, že realizace KA6 probíhá v očekávaném rozsahu a je ze strany účastníků vzdělávacích akcí hodnocena pozitivně. Realizační tým v rámci projektu také flexibilně zareagoval na

¹⁰ Pozn.: Evaluátor zvolenou škálu nepovažuje za nejvhodnější, přesto však lze výsledky šetření označit za vypovídající.

poptávku škol na realizaci školení přímo na školách, čímž významně přispívá k šíření inspirativní praxe mezi pedagogy.

EO D.1: Do jaké míry probíhá řízení a realizace projektu KSH v souladu s projektovou žádostí?

D.1.6. Považují zapojení aktérů počátečního vzdělávání možnosti ke spolupráci za přínosné?

Tato evaluační zpráva je s ohledem na řešené evaluační otázky a nastavení postupu evaluace v Průběžné zprávě zaměřena na vyhodnocení zapojení aktérů počátečního vzdělávání primárně do realizace KA4 a KA8. Hodnocení zaměřené na aktéry zapojené do realizace nebo spolupracující na tvorbě výstupů ostatních KA bude předmětem následných evaluačních zpráv (2. PZ je plánována na říjen 2019)¹¹.

Vyhodnocení zapojení aktérů počátečního vzdělávání vychází z rozhovorů (kvalitativního šetření) u zapojených zástupců akademické sféry a NNO do realizace KA4 a KA8.

V rámci KA4 jsou aktéři počátečního vzdělávání z řad zástupců akademické sféry a NNO přímo součástí realizačních týmů. Týmy jsou složeny z akademických pracovníků pokrývajících široký okruh expertizy (například sociologie, politologie, geografie a další) a zástupců NNO se zkušenostmi spojenými z oblastí sociálního vyloučení doplněných o inspekční pracovníky, kteří poskytují zpětnou vazbu s ohledem na možnosti a potřeby škol a inspekční činnosti (blíže viz také EO D.4). Pilotní ověření prvních výstupů proběhne na školách v rámci KA4 až v průběhu roku 2020.

Externí odborníci jsou také zapojeni do interní oponentní skupiny v rámci KA8 (blíže viz EO D.1.8).

Odpověď na evaluační otázku

Všichni oslovení zástupci akademické sféry a NNO, kteří jsou zapojeni do týmů a podílejí se na realizaci KA4, své zapojení do realizace hodnotí jako přínosné. Oceňují možnost uplatnit své odborné znalosti a práci na výstupech, které budou (by měly) mít uplatnění v praxi. Velmi také vítají možnost spolupráce s aktéry s jinou odborností s tím, že to přispívá k rozšíření jejich osobních zkušeností a dovedností (viz také EO D.4).

Jako přínosnou označují své zapojení i členové interní oponentní skupiny (blíže viz. EO D.1.8).

EO D.1: Do jaké míry probíhá řízení a realizace projektu KSH v souladu s projektovou žádostí?

D.1.7 V jakém rozsahu je využívána zpětná vazba od regionálních konzultantů ČŠI?

Pro vyhodnocení způsobu a přínosu zapojení regionálních konzultantů v rámci projektu KSH bylo využito kvalitativní šetření. V rámci hloubkového telefonického rozhovoru bylo osloveno deset ze čtrnácti regionálních konzultantů. Metoda hloubkových rozhovorů byla využita jako robustnější po dohodě se zadavatelem. Tato metoda umožnila, na rozdíl od případného dotazníkového šetření, získat hlubší kvalitativní informace ohledně zapojení a činnosti jednotlivých regionálních konzultantů. Zjištění a vyjádření od regionálních konzultantů byla doplněna a validována na základě hloubkového rozhovoru s projektovou manažerkou. Na základě získaných poznatků může být v dalších fázích evaluace nastaveno dotazníkové šetření, které by se zaměřilo na kvantitativní vyhodnocení.

¹¹ Doposavad byly, kromě mezinárodních šetření, zapojeny školy do tvorby Příkladů inspirativní praxe v rámci KA2 (podrobné vyhodnocení KA2, které zahrne i zapojení škol, bude předmětem dalších Průběžných zpráv).

Pozice a náplň regionálního konzultanta (koordinátora) je v žádosti o podporu vymezená následujícím způsobem: *Regionální koordinátor v konzultačních centrech České školní inspekce v jednotlivých krajských inspektorátech průběžně poskytuje informace směrem k inspekčním pracovníkům daného inspektorátu, ale zejména směrem ke školám a školským zařízením v daném kraji, realizátorům projektu přináší zpětnou vazbu a dílčí podněty z terénu, koordinuje zpětnovazebný proces v daném kraji a komunikuje v záležitostech tvorby projektových výstupů se všemi stěžejními aktéry v daném regionu.*

Roli čtrnácti regionálních konzultantů naplňují ředitelé jednotlivých krajských inspektorátů ČŠI, případně jejich zástupci. Činnost regionálních konzultantů je integrálně provázána na struktury a aktivity ČŠI. Informace od jednotlivých regionálních konzultantů a vedení projektu se vzájemně shodovaly. Všichni respondenti poukazovali na následující čtyři oblasti aktivit a formy zapojení regionálních konzultantů:

Přenos informací v rámci ČŠI (inspekčním pracovníkům)

Regionální konzultanti předávají informace o projektových aktivitách a výstupech inspekčním pracovníkům v daném regionu. Cílem je, aby inspekční pracovníci tyto informace dále využívali při své inspekční činnosti a dále je šířili na školách. Konkrétním příkladem je sdílení možností využití úloh z mezinárodních šetření nebo komunikace sladování externího a interního hodnocení na školách (doporučení školám ohledně rozšíření možností sebehodnocení).

Přenos informací v rámci ČŠI má také za cíl metodické sladění postupů a přístupu inspekčních pracovníků. Sladování probíhá prostřednictvím diskuzí a předáváním praktických zkušeností (konkrétních postupů a možností při práci se školami). Na tomto základě pak mohou být i zpětně formulovány komentáře a doporučení ke kritériím hodnocení.

Aktivity směrem k vnějším subjektům – regionální aktéři ve vzdělávání

Regionální konzultanti šíří informace o projektových aktivitách na území příslušného kraje. K tomu využívají řadu příležitostí, jako jsou setkání se zástupci kraje, zřizovateli, zástupci škol a dalších subjektů (například MAS). Na individuální bázi pak probíhá předávání informací v návaznosti na inspekční činnost v jednotlivých školách. Přidanou hodnotou regionálních pracovníků v tomto směru, jak na to sami ředitelé krajských inspektorátů poukazovali, je užší formát setkávání, kdy mají na setkáních v užší skupině možnost s dalšími aktéry probrat související otázky do větší podrobnosti a s ohledem na konkrétní potřeby účastníků. Doplnují tak realizaci infopanelů, kde je naopak osloveno široké publikum.

Regionální konzultanti také vystupují a informují o projektových aktivitách při své účasti na regionálních konferencích, workshopech a dalších akcích zaměřených na oblast vzdělávání.

Přenos informací v rámci ČŠI napříč kraji a podpora realizace projektových aktivit

Regionální konzultanti si pravidelně mezi sebou a vedením ČŠI/projektu předávají informace na pravidelných měsíčních setkáních (porady krajských inspektorátů). Regionální konzultanti jsou, dle vlastního vyjádření, o projektových aktivitách dobře informováni. Informace dostávají ve strukturované podobě a formě, která je využitelná pro jejich další činnost. Mají například k dispozici prezentace, které mohou využít při své účasti na různých konferencích a akcích.

Vybraní regionální konzultanti se také přímo podílejí na realizaci projektových aktivit, respektive jsou zapojováni do konzultací k průběžným projektovým výstupům nebo se podílejí na vytipování škol pro Případy dobré praxe (viz KA2).

Působení s dalšími subjekty a koordinace projektových aktivit v oblasti vzdělávání

Regionální konzultanti se dle potřeby zapojují do aktivit ostatních IPs a IPo v daném území – kraji. Regionální pracovníci zejména vyzdvihovali svou cílenou účast na setkání (pracovní skupiny, workshopy, konference) v souvislosti s přípravou a realizací KAP a MAP.

Odpověď na evaluační otázku

Regionální konzultanti jsou integrálně zapojeni do aktivit projektu KSH ve spojení s dalšími činnostmi ČŠI. Hlavním úkolem regionálních pracovníků je, v souladu s původním záměrem, šíření informací o projektu mezi aktéry ve vzdělávání v daném území (kraje, zřizovatelů, školy) a dovnitř směrem k inspekčním pracovníkům. Důležitou roli mají i ve vazbě na realizaci ostatních IPs a IPo, zejména MAP a KAP.

Na základě své odbornosti jsou vybraní konzultanti příležitostně dle potřeby zapojováni, aby se přímo podíleli i na tvorbě projektových výstupů zejména, aby poskytli komentáře a doporučení k průběžným výstupům nebo se podílejí na vytipování příkladů inspirativní praxe (PIP). Toto se potvrdilo i při jednotlivých rozhovorech, kdy někteří z regionálních konzultantů poukazovali na to, že připomínkovali některé z výstupů nebo že pomáhali vytipovávat školy pro PIP. Většina regionálních konzultantů ale uváděla, že do tvorby metodických výstupů přímo nezasahují a jejich rolí je přebírat již hotové výstupy a ty diseminovat v regionu (dovnitř i vně ČŠI). Toto potvrdila i hlavní projektová manažerka s tím, že k užší spolupráci jsou oslovováni jen vybraní konzultanti dle aktuálních potřeb a jejich odbornosti nebo specifik kraje. Zapojení všech konzultantů do připomínkování a tvorby výstupů by, dle jejího vyjádření, nebylo efektivní.

Dle všech dalších zjištění (na základě rozhovorů s manažery KA4, KA6 a KA8 a dalšími zapojenými aktéry do realizace KA4) bylo zapojení zástupců (inspektorů) ČŠI označováno jako relevantní s tím, že je adekvátně zajištěna zpětná vazba zevnitř ČŠI. Nebyly tedy identifikovány žádné překážky v nastaveném systému předávání zpětné vazby od inspektorů (zevnitř) ČŠI. Zajištění zpětné vazby je tedy částečně zajištěno ad hoc zapojováním vybraných regionálních konzultantů a dále pak zejména přímou účastí vybraných inspektorů na projektových aktivitách (například v rámci KA4 působí 6 inspektorů ČŠI přímo v projektových týmech viz EO D.4).

EO D.1: Do jaké míry probíhá řízení a realizace projektu KSH v souladu s projektovou žádostí?***D.1.8. Jaký je přínos činnosti expertní oponentní skupiny v rámci interní evaluace projektu?***

Vyhodnocení evaluační otázky vychází z informací a údajů uváděných ve čtvrtletních Zprávách o realizaci projektu KSH (poslední 8. zpráva zahrnovala stav k lednu 2019) a individuálních rozhovorů se zástupci realizátora ČŠI (hlavní projektová manažerka, zástupce vedení ČŠI, manažer KA8 – metodik evaluace, manažeři KA4 a KA6) a dvěma členy interní oponentní skupiny (hloubkový telefonický rozhovor). Další členové interní oponentní skupiny budou osloveni v rámci šetření pro 2. PZ na podzim 2019.

Ustavení a zapojení interní oponentní skupiny je jedním z povinných požadavků v rámci výzvy. Metodický výklad výzvy k předkládání žádostí o podporu pro Individuální projekty systémové¹² stanoví následující požadavky pro Interní oponentní skupinu:

- Výstupy projektu procházejí expertním posudkem,
- Expertní posudky vytvářejí odborní oponenti,
- Oponenti se neúčastní jednání řešitelského týmu,
- Návrh odborných oponentů předkládá žadatel spolu s žádostí o dotaci,
- Oponenti se účastní také jednání odborného panelu.

Členové interní oponentní skupiny byli v souladu s požadavky výzvy navrženi již v rámci projektové žádosti. Celkem bylo nominováno šest expertů (čtyři akademičtí pracovníci a dva ředitelé školy), kteří se nyní podílí na činnosti interní evaluace projektu.

Dělba práce je podle zástupců členů interní oponentní skupiny i projektového řízení nastavena tak, že jsou odborně pokryty potřebné oblasti řešené v rámci projektu dle příslušné afiliace expertů. Každá KA je tak pokryta dvěma experty interní oponentní skupiny.

Hlavním úkolem členů interní oponentní skupiny je vypracovávat posudky k výsledným návrhům výstupů nebo „metodik“ realizace projektových aktivit (například nastavení vzdělávacích programů). Dále se pak jako pozorovatelé účastní jednání odborného panelu a některých vzdělávacích akcí v rámci KA6, ke kterým následně vytvářejí odborné posudky. Zpracované odborné posudky jsou dokládány v rámci Zpráv o realizaci projektu.

Dle vyjádření oslovených členů interní oponentní skupiny je jim ze strany projektového týmu poskytována veškerá potřebná podpora. Dopředu je nastaven plán aktivit, průběžně jsou zasílány materiály k vyjádření, a členové interní oponentní skupiny si tak mohou svou práci dobře naplánovat. Dále jsou průběžně informováni a seznamováni s postupem realizace projektových aktivit. Podle vyjádření členů interní oponentní skupiny jsou tedy aktivity „dobře komunikovány a celkově organizovány“.

Členové interní oponentní skupiny dále vyzdvihovali i to, že dostávají zpětnou vazbu ke svým posudkům (například jaká opatření a úpravy byly na základě jejich posudku realizovány). Svou aktivitu tak vnímají jako „smysluplnou“ s reálným dopadem na realizaci projektu s tím, že „jim je skutečně reálně nasloucháno“.

Manažer KA4 poukázal na to, že spolupráce s členy interní oponentní skupiny „je výborná“ s tím, že se nenaplnily jeho původní obavy, že zapojení externisté nebudou mít dostatek časových kapacit (jedná se o zapojení kapacit na úrovni děkanů fakult a předních expertů). Sám ale hodnotí jejich zapojení velmi kladně s tím, že k tomu přistupují „velmi svědomitě“. Toto je možné zpětně potvrdit i na základě hloubkových rozhovorů se samotnými členy interní oponentní skupiny (tedy snahu o reálné zapojení a přispění ke zvýšení kvality výstupů).

Odpověď na evaluační otázku

Interní oponentní skupina je ustavena a plní svou roli. Posuzuje odbornou kvalitu vytvořených produktů prostřednictvím oponentního řízení (oponentní posudky). Zapojení experti vyzdvihují dobrou

¹² Příloha č. 4 k č. j: MSMT – 6741/2015 (ze dne 15. 2. 2018)

organizaci a plánování činnosti interní oponentní skupiny ze strany projektového týmu. Zjištění a doporučení z odborných posudků jsou uplatňována pro zlepšení a optimalizaci projektových výstupů.

Obráceně spolupráci s experty v interní oponentní skupině kladně hodnotí i vedení projektu a metodik evaluace (manažer KA8).

Vyhodnocení EO D.4: Do jaké míry považují stěžejní aktéři počátečního vzdělávání výstup (nebo jeho dílčí části) projektu v KA4 „Komplexní metodika k monitorování a vyhodnocování spravedlivosti vzdělávacího systému a škol v ČR“ za využitelný a proč?

EO D.4: Do jaké míry považují stěžejní aktéři počátečního vzdělávání výstup (nebo jeho dílčí části) projektu v KA4 „Komplexní metodika k monitorování a vyhodnocování spravedlivosti vzdělávacího systému a škol v ČR“ za využitelný a proč?

Vyhodnocení EO D.4 vychází z provedené analýzy informací a údajů uváděných ve čtvrtletních Zprávách o realizaci projektu KSH (poslední 8. zpráva zahrnovala stav k lednu 2019). Získané informace ve zprávách byly dále ověřeny a doplněny v rámci individuálních rozhovorů se zástupci realizátora ČŠI (hlavní projektová manažerka, zástupce vedení ČŠI), manažerem KA4, zástupci akademické sféry a NNO zapojení do projektových aktivit v rámci KA4, inspektoři ČŠI zapojení do týmů v rámci KA4. Vedení ČŠI a zástupce MŠMT byly osloveni s hlediska očekávání přínosů KA4.

V souladu s plánovaným harmonogramem projektu jsou konkrétní výstupy KA4 využitelné pro aktéry počátečního vzdělávání plánovány až na následující období realizace projektu (konečné výstupy jsou plánovány až ve 3. čtvrtletí 2021) s tím, že do konce ledna 2020 by mělo dojít k pilotnímu testování návrhu indikátorů a ucelený systém indikátorů spravedlivosti na úrovni školy by měl být finalizován do konce ledna roku 2021. Na dosavadní průběh postupu realizace KA4 se zaměřuje hodnocení v rámci EO D.1 (zejména D.1.1).

Práce na KA4 jsou zajišťovány dvěma týmy: tým podmínek lokalit a tým metodik s tím, že tým podmínek lokalit se dále dělí na více minitýmů. Činnost týmů se částečně personálně prolíná, a je tak zajištěn přenos informací a sladění postupu prací. Všichni oslovení (zástupci akademické sféry, NNO a zapojení inspektoři ČŠI) shodně vyzdvihovali dobrou organizaci práce, rozdělení aktivit mezi jednotlivé týmy, respektive minitýmy, ve kterých se v rámci 5-7 lidí daří efektivně komunikovat. Celkově vyzdvihují otevřenost v diskusích a možnost sdílení vzájemných zkušeností a expertizy s tím, že každému je dán adekvátní prostor. Společná setkání a jednání všichni zúčastnění označují za přínosná. Kladně je od všech zapojených hodnoceno složení týmu, a to jak z expertního hlediska, tak z hlediska pokrytí potřebné/široké škály odborníků na různé oblasti (geografie, sociologie, politologie, otázky vyloučení a další). Jak samotní inspekční pracovníci ČŠI, tak experti hodnotí pozitivně zapojení zástupců ČŠI, kteří poskytují expertům zpětnou vazbu tak, aby byly zohledněny reálné možnosti a kompetence ČŠI a škol.

Hlavní aktivitou týmu lokalit je, kromě práce na vymezení spádových oblastí obcí, zejména identifikace indikátorů spravedlivosti na úrovni školy a příslušného území. Vymezení indikátorů probíhá postupnou redukcí širokého rozsahu potenciálně vhodných indikátorů (původně bylo na základě zahraniční a expertní zkušenosti vymezeno cca 150 indikátorů). Cílem je redukce na cca 15 indikátorů (některé z nich tvoří kompozitní indikátory s možností rozpadu na nižší úrovně), které budou dostatečně vypovídající (tj. dokážou poskytnout adekvátní komplexní pohled). Cílem je, aby indikátory kromě věcné výpovědní hodnoty splňovaly i kvalitativní nároky. Zejména požadavky na dostupnost a možnost pravidelné (dynamické aktualizace). Cílem je, aby vymezeny takové indikátory, které umožní vyhodnotit prostředí/situaci konkrétní školy (jako podklad pro inspekční činnost) a také celkově prostředí škol pro účely plánování a řízení vzdělávací soustavy (určeno pro zřizovatele, MŠMT). Pro oba tyto cíle budou specifické indikátory s tím, že některé indikátory budou sloužit pro obě tyto úrovně.

Nyní byl vypracován první rozsáhlejší seznam indikátorů (cca 20), který bude dále předmětem dalšího prověřování.

Tým metodik se pak zaměřuje na rozpracování nástrojů pro hodnocení kritéria 6 Kvalitní školy (Rovné příležitosti). Dále probíhá dokončování doporučení pro školy, které je určeno pro vedení škol.

Očekávané výstupy na základě vyjádření členů projektového týmu KA4:

- Pilotně ověřený ucelený systém indikátorů spravedlivosti na úrovni školy (tým lokalit)
 - Indikátory pro stanovení podmínek pro jednotlivou školu (charakteristika prostředí, v němž škola pracuje)
 - Využitelné zejména pro inspekční činnost ČŠI
 - bude sloužit jako podklad pro přípravu inspektorů na inspekční činnost (kontext hodnocení školy – vnější podmínky školy)
 - inspektoři budou mít sadu indikátorů pro konkrétní školu, kam se chystají na inspekci (komplexní, ucelený, ale srozumitelný soubor informací)
 - zohlednění celkového kontextu školy při hodnocení/inspekční činnosti
 - Vznikne Benchmark, který umožní srovnání škol v regionu (využitelné pro zřizovatele a plánování na úrovni vzdělávacího systému)
 - způsob řešení je stále předmětem diskusí, snahou je, aby výstupem nebyl „žebříček“ škol
 - problematika je i otázka, komu zpřístupnit tyto údaje
 - Využitelné při analýzách ČŠI
 - možnost zohlednit kontext školy při vyhodnocování šetření na školách
 - umožní i vhodný výběr škol pro tematické šetření
- Metodika - zásady hodnocení spravedlivosti na úrovni školy (tým metodik)
 - Školní metodiky pro hodnocení kritéria 6 Kvalitní školy (kritéria spravedlivosti na úrovni školy - podpora žáků, rovné příležitosti)
 - využitelné zejména pro inspekční činnost ČŠI
 - rozšíření nástrojů pro hodnocení kritéria 6 Kvalitní školy v rámci inspekční činnosti
 - sladění přístupů při hodnocení při inspekční činnosti
 - Budou vytvořeny i metodiky pro školy
 - jak naplnit kritéria rovných příležitostí
 - konkrétní nástroje pro ředitele (na čem a jak lze na škole pracovat)
- Mapa sociálně-ekonomických a dalších podmínek škol, (tým lokalit)
 - Sada indikátorů, které umožní charakteristiku území – posouzení spravedlivosti na úrovni celého systému (regionu)
 - informace o stavu vzdělávání na konkrétním území (o podmínkách v území a konkrétních škol)
 - umožní mapování rozdílů v podmínkách škol
 - možnost vyhodnocovat vzdělávací systém jako celek
 - Využitelné pro řízení celkového systému vzdělávání (MŠMT, zřizovatelé)
 - Využitelné v rámci inspekční činnosti ČŠI

Ve stávající fázi projektu se hodnocení v rámci EO D.4 zaměřilo na očekávání stěžejních aktérů, pro které jsou výsledky určeny, a jsou již nyní schopni formulovat svá očekávání, tj. zástupci ČŠI a MŠMT.

Zástupci škol a zřizovatelé zatím nemají takový rozsah informací, aby mohli formulovat svá očekávání, respektive se vyjádřit k přínosnosti a využitelnosti výstupů (jejich informování a proškolení bude probíhat v návaznosti na pilotně ověřené výstupy).

Jak zástupci ČŠI, tak MŠMT poukazují na potřebnost aktivity s ohledem na to, že v ČR je, v porovnání s ostatními zeměmi OECD, vysoká závislost výsledků ve vzdělávání na prostředí a podmínkách, ze kterého žák pochází. Tedy že prostředí žáka/školy do značné míry definuje budoucí úspěšnost žáka ve vzdělávacím systému s tím, že tyto faktory nejsou dostatečně reflektovány při hodnocení škol ani při řízení školského systému. Hlavním problémem, který projekt řeší, je, že primárně chybí informace o podmínkách konkrétních škol a regionů, na základě kterých by bylo možné přistoupit k řešení problému.

Ze strany ČŠI bylo očekávání přínosů KA4 formulováno následovně: *Cílem projektu je sledovat, jak a jaké vnější faktory ovlivňují vzdělávání na škole, a následně hledat vhodná opatření. Cílem je toto reflektovat i na úrovni celého systému. Výsledkem by měl být soubor indikátorů (využitelných pro inspekční činnost ČŠI) a konkrétních doporučení pro činnost škol, jak negativní vlivy vyvažovat. Přínosem bude zohlednění socioekonomických aspektů vzdělávání při formulaci zjištění a doporučení v rámci inspekční činnosti.*

Na úrovni MŠMT byl formulován cíl: *Umožnit pomocí souboru kritérií (socioekonomický index školy) vyhodnotit školy, které mají horší podmínky s tím, že by mělo jít o dynamický nástroj, který umožní hodnotit podmínky v čase. Výstup by se měl stát jedním z nástrojů pro řízení školského systému.* Konkrétní návrhy možných opatření pro zlepšení na škole by pak byl přidanou hodnotou nad očekávaný předpokládaný přínos KA.

Manažer KA4 a zapojení inspektoři ČŠI potvrdili, že v rámci realizace projektu pracují i na metodických doporučení pro školy („typy pro školy“), které budou vykazovat horší podmínky. Zdůraznil pak zejména výstupy využitelné pro inspekční činnost s tím, že v rámci KA4 budou dále formulována doporučení, jak tyto případně poskytnout školám, aby je mohly uplatnit v rámci sebehodnocení. Dalším významným výstupem bude vymezení spádových oblastí a vymezení indikátorů, které umožní charakterizovat podmínky těchto oblastí.

Zástupci ČŠI vyzdvihovali, že vznikne soubor nástrojů pro hodnocení kritéria 6 Kvalitní škola s tím, že takové nástroje doposud nejsou k dispozici a přístup jednotlivých inspektorů je individuální a není sladěn. Dále pak pro činnost inspekce vyzdvihovali tvorbu indikátorů, které umožní inspektorům, aby se adekvátně připravili na inspekční činnost (informace o kontextu školy). Zapojení inspektoři zdůrazňovali, že bude následně nezbytné zajistit, aby se s výstupy ztotožnili a začali je v rámci své činnosti používat i ostatní inspektoři ČŠI. Z tohoto hlediska se počítá s proškolením inspektorů ČŠI.

Odpověď na evaluační otázku

V souladu s plánovaným harmonogramem projektu jsou konkrétní výstupy KA4 využitelné pro aktéry počátečního vzdělávání plánovány až na následující období realizace projektu (pilotní ověření identifikovaných indikátorů by mělo proběhnout do ledna roku 2020). Vyhodnocení dosavadního postupu realizace KA, průběžně dosažených klíčových výstupů a zejména pak zjištění z hloubkových rozhovorů s aktéry zapojenými do realizace projektových aktivit (manažer KA, zapojení inspektoři ČŠI, zapojení zástupci akademické sféry a NNO) neukazuje a ani nenaznačuje žádné překážky při realizaci, které by mohly ohrozit naplnění cílů. Přesto při identifikaci indikátorů zbývá projektovému týmu vyřešit řadu metodických otázek tak, aby zajistili, že výsledný produkt bude využitelný v praxi v požadovaném

rozsahu a kvalitě. Zároveň bude nezbytné vyřešit i otázky spojené se zpřístupněním citlivých údajů o školách tak, aby například nevedly k ještě větší segregaci škol vykazujících zhoršené podmínky.

Z hlediska identifikace potřeb se zástupci MŠMT a ČŠI shodují v přínosech realizace KA. Ze strany ČŠI je pak vyzdvihován přínos pro inspekční činnost a ze strany MŠMT přínosy pro řízení školského systému. Očekávání MŠMT i vedení ČŠI korespondují s cíli a výstupy předpokládanými ze strany projektového týmu.

Vyhodnocení EO D.7: Jaké byly nezamýšlené dopady projektu KSH?

EO D.7: Jaké byly nezamýšlené dopady projektu KSH?

Nezamýšlené dopady realizace projektu byly vyhodnoceny na základě analýzy informací o postupu realizace a výstupech projektu a individuálních rozhovorů se zástupci realizátora ČSI (hlavní projektová manažerka, zástupce vedení ČSI), manažerů KA4, KA6 a KA8 a dalších aktérů zapojených do realizace KA4 s tím, že projektové aktivity jsou teprve v počátcích a dopady projektu zatím nelze hodnotit.

Zástupci projektového týmu poukázali na neplánované softwarové řešení a propojení se systémem ČÚZK (Český úřad zeměměřický a katastrální) při řešení KA4 s tím, že nyní probíhá diskuze o nad případnými legislativními úpravami, které by pro obce stanovily povinnost zveřejňovat a následně aktualizovat prostorová data o spádových oblastech v systému ČÚZK. Tímto způsobem by byla zajištěna i dlouhodobá udržitelnost, respektive aktualizace informací o spádových oblastech škol, které jsou jedním z podkladů pro konstrukci indikátorů spravedlivosti (slouží pro určení spádovosti, tj. relevantního regionu školy).

Odpověď na evaluační otázku

Projektové aktivity jsou teprve v počátcích a dopady projektu zatím nelze hodnotit. Vyzdvížena ale byla neplánovaná spolupráce s ČÚZK ohledně možnosti softwarového řešení vymezování spádových obvodů obcí a jeho následné aktualizace. Tímto způsobem by byla zajištěna udržitelnost jedné z projektových aktivit (vymezení spádovosti škol).

4 Závěry a doporučení

4.1 Hlavní závěry a zjištění

EO D.1: Do jaké míry probíhá řízení a realizace projektu KSH v souladu s projektovou žádostí?

Hlavní (pozitivní) zjištění

- Projektové aktivity probíhají v předpokládaném rozsahu a dle plánovaného harmonogramu,
- S ohledem na dosavadní postup realizace projektu lze (v současné chvíli) předpokládat naplnění cílů projektu,
- Zjištění z realizovaných mezinárodních šetření v rámci KA2 a související výstupy v rámci KA5 jsou ze strany MŠMT využívány při systematickém nastavování v oblasti vzdělávání (např. byly využity poznatky o konkrétních faktorech ovlivňující čtenářskou gramotnost)
- Pro dosavadní překážky (bariéry), které se v rámci realizace projektu vyskytly, projektový tým volil vhodné kroky k jejich překonání. Nebyly tak identifikovány žádné bariéry, které by ohrožovaly naplnění plánovaného harmonogramu a cílů projektu,
- Pro rizika potenciálně ohrožující naplnění cílů projektu má realizační tým nastaven přístup k jejich řízení tak, aby tato rizika byla eliminována nebo zmírněna a neohrožovala dosažení projektových cílů,
- Interní evaluace přispívá k optimalizaci postupu realizace a kvalitě výstupů projektu,
- Doposud proběhlé vzdělávací aktivity v rámci KA6 (vzdělávání pedagogů v mobilních centrech a na školách) jsou účastníky hodnoceny pozitivně.

Negativní zjištění (příležitosti pro zlepšení)

- Negativní zjištění nebyla identifikována – projekt probíhá dle plánovaného harmonogramu a projektové procesy jsou nastaveny.

EO D.4: Do jaké míry považují stěžejní aktéři počátečního vzdělávání výstup (nebo jeho dílčí části) projektu v KA4 „Komplexní metodika k monitorování a vyhodnocování spravedlivosti vzdělávacího systému a škol v ČR“ za využitelný a proč?

Hlavní (pozitivní) zjištění

- Zástupce MŠMT a ČŠI se shodují na potřebnosti realizace KA4 (zajištění indikátorů pro sledování spravedlivosti),
- Ze strany ČŠI (na úrovni vedení i zapojených inspektorů) je vyzdvihován očekávaný přínos pro inspekční činnost,

- Ze strany zástupce MŠMT jsou vyzdvihovány přínosy, které umožní lepší řízení školského systému,
- Očekávání jsou v souladu s cíli a postupem, který deklarují i aktéři zapojení do realizace KA4.

EO D.7: Jaké byly nezamýšlené dopady projektu KSH?

Hlavní (pozitivní) zjištění

- Neplánovaná spolupráce s ČÚZK ohledně možnosti softwarového řešení vymezování spádových obvodů obcí a jeho následné aktualizace.

4.2 Doporučení ve vazbě na závěry

V návaznosti na evaluační zjištění nebyla formulována žádná doporučení.

5 Zhodnocení zapracování doporučení z předchozí zprávy

Není relevantní pro 1. Průběžnou zprávu

6 Seznam použitých zdrojů a literatury

Seznam hlavních použitých zdrojů:

- Výzva a metodické dokumenty k výzvě,
- Žádost o podporu projektu KSH (včetně Charty projektu a dalších dokumentů),
- Zprávy o realizace a její přílohy (včetně 1. Sebehodnotící zprávy),
- Webové stránky ČŠI,
- Výstupy individuálních rozhovorů.

7 Přílohy

Příloha I: Technická zpráva

Příloha II: Technické materiály k realizovaným šetřením (interní dokument)

Příloha III: Dokument obsahující hlavní závěry v prezentované formě (Dashboard)